

Dobos Krisztina Mirjam (Mira)

A hastáncról – orientális tánc történet

2007. május 23.

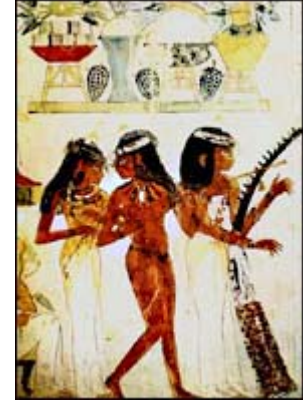
A hastáncról – orientális tánc történet

Eredete és története találgatásokkal teli. Szakértők szerint a tánc az emberiség életében valószínűleg mindig is jelen volt - ezt évezredek leletek (barlangrajzok, falfestmények- az első képen Nebamon király sírjának falfestménye látható - , sírfeliratok és egyéb képkalkítások

- a második kép i. e. 1400 körüli időben készült /Thébai temető, Naht sírja, 52. sz. sír/, a lány a XVIII. dinasztia kori ünnepek szokása szerint mezítelen, testét csak ékszerek díszítik - , szobrok, vázák, indiai faragások, tánc

eszközök) is bizonyítják. A hastánc a tánc egyik legősibb formája, Egyiptom területén keletkezett. Az idők folyamán más tájak táncával is ötvöződött.

A franciák, amikor elsőként találkoztak vele "danse du ventre" névre keresztelték. A görögöknél ugyanezt "cifte telli"-nek, a törököknél "rakasse"-nak és az egyiptomiaknál "Raks Sharki"-nak, vagyis a Kelet táncának, Amerikában "belly dance"-nek nevezik. A Közel-Keleten elterjedt az orientális tánc elnevezés is, hogy ezt a táncformát elkülönítsék a népies, egyszerűbb stílusú táncoktól. A hastáncosnő arab neve raksa sarkíjja.

Az orientális tánc gyökerei az ókori világ termékenységi szertartásaihoz vezethetőek vissza. Az arab népcsoportok többségében a törzs asszonyai körbevették a szülő nőt, és ismétlődő has- és csípőmozdulatokkal körbetáncolták, hogy megmutassák neki, milyen mozdulatokat végezzen, ezzel is megkönnyítve a vajúdat.

Az ókori civilizációban fontos volt a Földanya istennőt kiengesztelni, hiszen az ő feladata volt az újjáteremtés, valamint a terület és az ott élő emberek jóléte, és a fajfenntartás. Az ősi anyaistennő hasa maga az élet kelyhe, egyes nők pedig az istennő kultusz papnői voltak. Például Ízisz Szaisz városban álló szobrán ez áll: „Én vagyok minden, ami volt, ami van, ami lesz... Soha semmilyen halandó nem fed fel, ami fátylam alatt rejlik.”

A különböző áldozatok hatására alakulhatott ki a „szent prostitúció”, mely akkoriban teljesen természetes volt, sőt kiváltságnak számított. A fiatal lány szüzességét ajándékként adta a Földanyának, és szent táncokat mutatott be -olykor transzba esve- az Istennőnek.

Indiában ezeket a kiváltságos templomi táncosokat „dévadászi”-nak nevezték. Az ókori világban a vallásos és a világi élet nem különült el.

Később azonban már a szórakozásra és szórakoztatásra használták a táncot. Ezt is bizonyítja, hogy az ókori Görögországban a szegény családból származó lányok a piactéren táncoltak, ahol pénzt dobálva jutalmazta őket a közönség. Az érméket felvarrták a ruhájukra, és így összegyűjthették a hozományukat, amit a családjuk nem tudott biztosítani számukra.

Egyiptomban ma is az a hagyomány, hogy az esküvőkre hivatásos táncost hívnak, így egyrészt felkészülhet a menyasszony a nászéjszakára, másrészt pedig a táncosnő termékenységet szimbolizál a kapcsolatot illetően.

Fényképet is szoktak készíteni, miközben a fiatal pár a művész nő hasára teszi a kezét. Egy egyiptomi mondás szerint: „a Nílus meg a piramisok nélkül még csak megvolnánk, de hastánc nélkül nem élet az élet.” Az esküvői körmenetet gyakran a táncosnő vezeti gyertyatartóval a fején (shamadan).

Marokkóban pedig szokássá vált, hogy a leendő anyós megnézni a menyasszonyt, hogyan táncol, milyen asszonya lesz a fiának.

Az ókorban már elindult az orientális tánc fejlődése. A kiváltságosokat – „Almeh”-nek, vagyis tanult nőnek nevezték őket- nemcsak a táncra, hanem külön

tanították a művészetekre, tudományokra, éneklésre, a szerelem mesteri művelésére, különböző hangszereken tudtak játszani. Nevük is bizonyítja, hogy nagy társadalmi megbecsülés övezte személyüket. A japán gésákhoz hasonlíthatnánk őket.

Sok embernek a hastánc szó hallatán a hárem, a török szeráj jut az eszébe, mely a csodák, mesék misztikus helyszíne. Szépsége titokzatosságában rejlik. A hárem (arab haram szó jelentése: tilos) a vágyak és gyönyörök forrása. A legnagyobb, legcsillogóbb hárem birtokosa az emír. A hárem a gazdagság szimbóluma is, az asszonyok házába csak a legnagyobb kegyben állók léphettek be. A háremhölgyek itt töltik napjaikat arra várva, hogy uruk rájuk vessen fényes tekintetét. A rabnók, kegyencnők és feleségek itt élték le életüket. A kertben hinták, játékpályák tarkították,

ahol elüthették a töménytelen idejüket, miközben szolgák hada vigyázott rájuk, és kiszolgálták őket. Nagy valószínűséggel erre a korra tehető, amikor bevezették a férfiakat e titokzatos és varázslatos tánc rejtelmébe. Így válhatott a büszke nőiesség megtestesülése a kiszolgáltató szexualitás eszközévé.

A modern hastánc történetének kezdetét az 1893-as Chicagói Világkiállításra köthetjük. A baletthez és fűzős nőalakhoz szokott amerikaiakat valósággal sokkolták az előadó szokatlan mozdulatai, fedetlen hasának látványa - mégis egyre több látogatót

vonzottak a Szíriából érkezett különös táncosok. Köztük „Little Egypt” (a képen Ő látható) vált a leghíresebbé.

A művészeteket illetően is jellemzővé vált a Kelet felé fordulás. Ekkor alakult ki a „cabaret style”, vagyis a revü stílus. Ezt követően 1927-ben megnyílt Kairóban a Casino Opera, ahol már sztárként ünnepeltek hastáncosok léptek fel. Itt tűntek fel a ma már legendának számító táncosok is: Tahya Karioka, Samya Gamal, Naima Akef. Őket már filmekben is láthattuk.

Az iszlám vallás elterjedésével azonban egyre inkább visszaszorult a tánc. A muzulmán emberek többsége még ma is elítéli ezt a mozgásformát (amennyiben a táncosnő férfiaknak táncol), a táncosnőt pedig egyenesen erkölcstelennek, ledérnek tartják. Sokan nem fogadják el, hogy egy nő fedetlen

hassal, csábítóan ható táncával szórakoztassa a férfiakat. Például Szíriában az emberek túlnyomó része még mindig a régi vallási és egyéb hagyományoknak megfelelően nemek szerint elkülönülten ünnepelnek és szórakoznak. Itt a nők – akárcsak a régi időkben – egymásnak táncolnak.

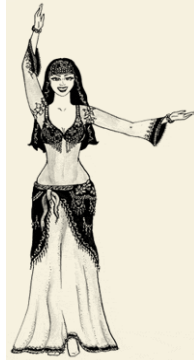
Ezért is lehetett, hogy a középkorban, amikor Indiából kivándoroltak a romák, és letelepedtek Ázsia egyes területein, Perzsiában, Egyiptomban, és Törökországban, átvették a szórakoztatást. Ők fejlesztették tovább, és gazdagították új ritmusokkal és mozdulat-elemekkel az orientális táncot. (képen: ghawazee – egyiptomi roma származású táncosok)

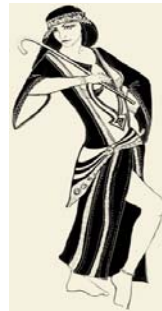
Ma az orientális tánc a cabaret elemeivel tarkított hastánc, mely teljes mértékben elkülöníthető az arab folklórisztikus és az európai táncoktól. A raks sharki táncosra a színes, gyöngyökkel és csillogó kövekkel díszített, vagy extravagáns szabású és szolidan elegáns hastáncoszűmök viselete jellemző. Zenéjének sajátossága a nagy létszámú zenekar, a jellegzetes hangszerelés, a számok meghatározott osztása: bevezetés – kibontakozás – dob - finálé. A raks sharki két meghatározó stílusirányzata az egyiptomi és a libanoni stílus. Az egyiptomi előadásmódra jellemző a klasszikus – autentikus vonulat, mely a XX. század közepétől fejlődött ki. Sajátossága az érzelmi telítettség, és az improvizáció, erős hangsúlyt fektetnek a zene tartalmának megjelenítésére és a tánc kifejező erejére. E stílus legendás táncosai: Tahya Karioka, Samya Gamal, Suhair Zaki, Nagua Fuad, Mona Said, Fifi Abdu. Mai sztárok: Dina, Lucy, Kamelia, Suraja. A libanoni stílus az

arab hastánc modernebb változata. E stílust jellemzik a lenyűgöző látvány elemek és a különböző kellékek változatos használata. A revü-műsorok látványelemeit idézi, a professzionális raks sharki technikával kombinálva. Libanonban és az Arab öbölben kedvelt stílus. Legnépszerűbb csillagai: Amani, Szamara. Azonban karakteresen nem határolható el a két stílus egymástól, hiszen a klasszikus hastánc az alapja mindkettőnek – és mivel egy ma is élő táncról beszélünk, ezért ez folyamatosan fejlődik, és mindig megújul. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk a folklór műfaját sem, mely nagy hatással van az orientális táncra, és önálló műfajként is élhet.

Beledi: a raks sharki gyökere, általános egyiptomi folklór, játékoság jellemzi.

Saidi: felső egyiptomi folklór tánc, eszköze a bot, ismert női és férfi változata is. (Assaya: női botos tánc)

Khaliigi: más néven hajtánc, mivel olyan elemeket tartalmaz, ahol a haj mozgatása és dobálása kap jelentőséget, az arab öböl jellegzetes tánca.

Szkandarini: alexandriai tánc, eszköze a melaya (hatalmas, általában fekete kendő), melynek feladata a takarás, amit persze a táncosnő kijátszik.

Dabke: főleg férfiak táncolják, semmiben sem hasonlít a hastánchoz. Libanonból ered.

Tanura: arabul szoknyát jelent. Mégis férfiak táncolják. Gyökere a dervistánc. A férfi folyamatosan egyhelyben forog, amilyen hosszú időn keresztül csak tud. Leginkább ezt a fajta mozgást transzba esve végzik.

A hastáncnak ugyan vannak hagyományai és szabályai, de ez a fajta mozgás az egyik legjobb önkifejezési módszer, improvizatív formájának köszönhetően. A test, a lélek és a szellem balansza. Nincs sem korhoz, sem pedig testalkathoz kötve, ezért bárki elsajátíthatja. Jó hatással van az egészségre, hiszen különösebb megerőltetés nélkül átmozgatja az egész testet külön tekintettel a has-és gerincoszlop mentén elhelyezkedő izmokra. Olyan izmokat is megdolgoztat, amit egyébként alig használunk. Fokozza a vérkeringést. Teljesen átformálja az alakot. Növeli a test hajlékonyságát, lazítja az ízületeket. Az érzelmes, andalító, vagy akár pezsdítően pergő arab és török zenék, a hullámzóan légies és olykor nőiesen erőteljes csípő- és mellkas mozdulatok ellazítanak, elfeledtetik a nehéz hétköznapiakat, gondjainkat, stresszmentesítenek. Pozitív hatással van a szexuális életre is. Mivel a tánc közben más lelki és tudatállapotba kerül a táncos, ezért a szervezetében automatikusan beindulnak az öngyógyító folyamatok. E tánc gazdag mozdulatvilágának köszönhetően a nő még nőiesebbé válik, és aki nem rendelkezik tökéletes fizikummal, testalkattal, az is megtanulja elfogadni és szeretni saját magát, amit rövid időn belül a környezete pozitív visszajelzéseiből is tapasztalni fog. Hiszen ha magunkat nem fogadjuk el és nem szeretjük, akkor ezt hogy várhatnánk el másoktól? Az orientális tánc az önmagunkhoz vezető út és nőiességünk kiteljesedésének egyik lehető legjobb eszköze.

Forrás: Amira, Aziza, Dzinna, Mahasti, Nieto Mercedes, Shaba, sulinet.hu.